

Jövőkép MOK Alapszabály változásokhoz

A Magyar Orvosi Kamara új vezetésének választási ígérete volt a MOK szervezeti – működési megújítása. Az eltelt időben a programunkba be nem tervezett két esemény, a Covid 19 járvány és az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló törvény kárenyhítési feladatai kötötték le erőink nagy részét.. Bár ezeken a területeken van és lesz még dolgunk, de a MOK működésének, szervezetének korszerűsítéséhez is hozzá kell kezdenünk. A most következő OKGY-n már ehhez szükséges döntéseket kell hoznunk, mert a jelenlegi szervezet és működés számos problémát vet fel. Jelenlegi formájában a kamarai törvény, de önmagában az alapszabályunk sem teszi lehetővé a megváltozott szakmai környezethez igazodó korszerűbb és hatékony működést. Ezért kezdeményeznünk kell a szükséges törvény-módosításokat, és korszerűsíteni kell az alapszabályunkat.

A szabályozási változások akkor lehetnek eredményesek, ha valamilyen közösen meghatározott célt, szervezetfejlesztési jövőképet szolgálnak. **Közösen kell döntenünk arról, hogy milyen működésű és szervezetű MOK-ot akarunk.** Ez a dokumentum ennek a jövőképnek a megfogalmazására tesz javaslatot.

Ez a javaslat a Kamara elvárt, *a jelen elnöki cikluson túlmutató időszokban megvalósítandó megújított működését vázolja fel.* Most egy, **a 2019-es programon alapuló vízió konszenzusos elfogadása a cél,** és ezt kell majd több lépésben a jogi – technikai - pénzügyi követelményeknek megfelelő munkává, szabályváltozásokká transzformálni. A vízió nincs tekintettel a hatályos jogi környezetre: **célokat fogalmaz meg, és majd ehhez kell törvény- és alapszabály-módosítási javaslatot készíteni.**

A megújítás célja

1. a MOK szakmai köztestületi jellegének, ezen belül a szakmai szerepének erősítése,
2. a jobb orvosi érdekérvényesítés, az egészségpolitikai döntésekbe való érdemi beleszólás lehetőségének erősítése
3. minőségi tagi szolgáltatások biztosítása,
4. a MOK működési hatékonyságának javítása.

A javasolt változások

Ahhoz, hogy a fenti célok megvalósuljanak, szükség van szervezeti változásokra, és a működésnek is meg kell változnia.

Szervezeti változások:

1. A tagozati és területi mátrix elv megvalósítása, az elnökség átalakítása

A MOK szervezeti felépítésében jelenleg kizárólag a területi elv érvényesül, és a MOK szervezetében, vezető testületeinek összetételben csak véletlenszerűen jelenik meg a tagság nagy csoportjainak és problémáinak képviselője.

Ezért javasoljuk, hogy **az elnökség szervezete 2023-tól ne hierarchikus** (elnök, alelnök, főtitkár, titkár), **hanem funkcionális felépítésű legyen.**

Ahhoz, hogy a MOK elnöksége funkcionális szemléleten alakuljon, **létre kell hozni a tagozatok és bizottságok rendszerét, és az elnökséget 2023 után az egyes tagozatvezetők/ bizottságvezetők adják.** A tagozati rendszernek megvan a hagyománya (fogorvosi tagozat) és országos bizottságok is működnek: OEB, OFB.

A javasolt rendszerben **az elnökségben a MOK tagság nagy csoportjai, illetve kiemelt feladatai lesznek garantáltan és arányosan reprezentálva.** A választásnál nem pozícióra (pl. alelnök, titkár), hanem feladatra (pl. elnök, alapellátási tagozatvezető, jogi- igazgatási bizottságvezető stb.) kell jelölni és választani, és a tagozatvezetők és bizottsági elnökök adják az elnökséget. Az elnökség tagjai (az elnököt kivéve) alelnöki pozíciót kapnak. Ez a módszer garantálja azt, hogy ne fordulhasson elő, hogy az elnökségben a kollégák jelentős csoportja ne legyen képviselve. (Pl. most nincs háziorvos az elnökségben.)

Tagozatok lehetnek a kollégák nagy csoportját lefedő területek (háziorvoslás, a járóbeteg szakellátás, kórházi tagozat, diplomások, fogorvosok stb.), a bizottságok az alapvető feladatainkat képviselik (pl.: oktatási- képzési, jogi-igazgatási terület, etika, szervezetfejlesztés stb.)

A MOK átalakult szervezeti egységei a javasolt modellben (2023 után)

A fenti változások alapozzák meg a választási programunkban szereplő mátrix jellegű működést, mert:

- **A területi szervezetek**
 - alapvetően változatlan feladatokkal horizontális szerveződésként adják a MOK decentralizálását és a területi működés infrastrukturális, személyi, koordinációs hátterét,
 - ez a bázisa a helyi tagi szolgáltatásoknak, a helyi igények, szükségletek, kreativitás kielégítésének területe
- **A tagozatok**
 - vertikális szerveződésként adják az azonos problémájú, azonos érdekű kollégák országos, szakmai szerveződésének és ezzel a szakmai munkának alapját,
 - nagy szakma-területekre, működési módra hozható létre, pl. fogorvosok, alapellátás, járóbeteg-szakellátás, fekvőbeteg-ellátás, magánszolgáltatók, diplomások,
 - biztosítják
 - a szakmai szerep megerősödését és a rétegspecifikus érdekérvényesítés lehetőségét,
 - a gyors reagálóképességet.
 - A tagozatok és bizottságok (2023 után) önálló szervezeti egységek, de nem önálló jogi személyek

- **A Bizottságok**
 - Egy feladatcsoport (etika, felügyelet, oktatás képzés - tudományos, jogi irányítási terület stb.) ellátásra szerveződő országos hatáskörű szervezetek, amelyeknek lehet területi (regionális) bizottsága is. Szervezetileg ide tagozódhat az Etikai Kollégium is.
- **A Magyar Orvosi Kamara Országos Tanácsa**
 - Az OKGY-k közötti legfőbb döntéshozó testület, azaz a mai TESZT jogutóda, amely kibővül a szavazati jogú tagozatvezetőkkel
- **A csoportok,**
gyakorlatilag a jelenlegi csoportok, amely
 - bármilyen, a kezdeményezők szerinti témában alapítható, alapítási létszám minimum 10 fő, és
 - a későbbiekben nincsenek érdemi jogosítványai, de használhatják a MOK kommunikációs infrastruktúráját

Ebben a ciklusban az alapszabály változása után a tagozatok valójában megerősített csoportok tudnak lenni: tanácskozási joggal elnökségi meghívottak, és kötelezően be kell vonni őket az illetékességi területükbe tartozó ügyekbe. A csoportok pedig szabad önszerveződések.

Ennek megfelelően a MOK elvi szervezeti felépítése 2023 után:

- OKGY
- Az Országos Tanács
- Elnökség (tagozatvezetők és bizottságvezetők)
- Tagozatok – bizottságok - kollégiumok
- TESZ-ek
- Csoportok

Összefoglalva a javasolt változásokat:

Ebben a ciklusban

- az elnökség összetétele nem változik
- a TESZ-ek összetétele, száma, hatásköre nem változik
- TESZT döntéssel tagozatként ismerjük el a diplomásokat és a fogorvosokat, és a TESZT döntése alapján elindítjuk a 2-4 tagozat szerveződését (köztük: háziorvosi, járó és fekvőbetegellátás) A háziorvosi csoport átalakul háziorvosi tagozattá.
- el kell kezdeni az új bizottságok megszervezését (főleg: jogi-igazgatási, közgazdasági-finanszírozási, oktatási – szakképzési – tudományos bizottság, kommunikációs - tájékoztató bizottság)
- a tagozati és az új bizottsági elnökök konzultációs joggal állandó meghívottjai az elnökségi üléseknek.

A következő ciklusban

- Az elnökséget az egyes tagozatvezetők/bizottságvezetők adják.
- A TESZ-ek területi szervezetek lesznek, azaz nem lesz DTESZ és FOTESZ (jelenlegi státuszuk jogilag megalapozatlan, mert a kamarai törvény nem országos szervként csak területi szervezeteket ismeri el)

- A TESZT– mint az OKGY-k közötti legfőbb döntéshozó testület- átalakul Országos Tanácsá, és kiegészül a szavazati joggal bíró tagozatvezetőkkel.

2. Növelni kell a MOK szakmai súlyát, ennek meg kell teremteni szervezeti alapjait.

Amennyiben a MOK növeli akarja szakpolitikai súlyát, és érdemi feladatokat akar átvállalni/visszaszerezni, (szakmai kollégiumok működtetése, szakmai irányelvek készítése, szakmai rendeletek véleményezése stb.) akkor ehhez érdemben növelni kell a MOK szakmai súlyát, presztízsét és ennek meg kell teremteni a szervezeti hátterét.

Lehetséges megoldások a szakmai súly növelése érdekében:

- tudományos tanácsadó testület felállítása,
- a pályázatottn elnökségi szakértői csoport bővítése,
- szoros és szervezeti együttműködés a MOTESZ-szel
- a MOK az OKGY-hoz kötve évente szakmai kongresszust/konferenciát tart

Még ebben a ciklusban megállapodást kell kötni a MOTESZ elnökségével, mely biztosítja azt, hogy:

- a MOK véleményének súlyát a MOTESZ társasági véleményének integrálása biztosítja
- a MOTESZ tagszervezetek véleményezési jughoz jutnak a MOK-on keresztül

Így a MOK és a MOTESZ megtartja szervezeti, pénzügyi stb. önállóságát, ugyanakkor mindkét fél számára előnyös együttműködés jön létre:

- A MOK oldalán:
 - ezáltal nem mondható a MOK-ra, hogy tudományos - szakmai kérdésekben nem kompetens, nincs megfelelő tudományos háttere, nem szakértői testület, mert a szakma társaságok biztosítják a teljes spektrumú kompetenciát.
 - Ez lehet az előfeltétele a protokollok készítésének, MOK hatáskörbe kérésének, ez alapozza meg a vállalás komolyságát, megalapozottságát.
- A MOTESZ oldalán
 - a MOK-on keresztül beemelődik a hivatalos egyeztetési - véleményezési körbe, illetve tudja a MOK érdekérvényesítő - tárgyalási lehetőségét használni.

3. A regionalizálás fokozatos megkezdése.

Tudjuk, hogy az e-kamara, illetve a funkcionális szerveződés felé való elmozdulás hosszabb távon nem teszi szükségessé a 22 szervezet, hivatal fenntartását, illetve, hogy minden TESZ saját maga lásson el minden funkciót. Mindez

- nem elég hatékony,
- igen egyenetlen minőséget adó,
- megfelelő minőség esetén drága.

Ugyanakkor a hagyományok és a szokások vélhetően a megyei szerveződés megőrzését támogatják, és az erős, a tagságra alapozott kamarai élet feltétele a helyi kamarai élet, ami pedig infrastruktúrát igényel.

Ami első lépésben elkezdhető:

- bizonyos nagyobb erőforrás igényű struktúrák (pl. etika) regionalizálása,
- bizonyos háttérszolgáltatások (pl. jogászok, könyvvizsgálás stb.) regionalizálása.

Ebben a modellben kevesebb, de sokkal több erőforrással ellátott (szakértők, adminisztrátorok stb.), jobban megfizetett tagokból álló etikai bizottság hatékonyabb, jobb minőségű munkát tudna végezni.

A választókerületi elnökök rendszerét is újra lehetne gondolni, feltölteni tartalommal, elektronikus eszközöket bevonni rendszerszinten. Az OKGY küldötteknek kell aktívabb szerepet és több információt adni.

Működési változások:

1. Az etikai szabályzat korszerűsítése

A szakmánk kollektív becsületének védelme érdekében szükség van az etikai rendszerünk hatékonyságának, nyilvánosságának és transzparenciájának javítására. Erre az Országos Etikai Kollégium fog az Országos Etikai Bizottsággal egyeztetett javaslatot tenni.

2. Az elektronikus és hibrid ülésezés és döntéshozatal lehetővé tétele az Alapszabályban nem csak veszélyhelyzet esetén.

- az OKGY kivételével a szervezetek számára (incl. elnökség) lehetővé kell tenni a nem személyes jelenléthez kötött ülésezést és ehhez kötött döntéshozatalt,
- az OKGY esetében valószínű meg kell hagyni a személyes részvétel szükségességét, de az alapszabályban lehetővé kell tenni, hogy az OKGY tagok adott konkrét kérdésben, a TESZT javaslatára OKGY gyűlés nélkül is hozhassanak határozatot elektronikus eszközök segítségével.

3. A TESZ-ek szavazati arányának felülvizsgálata,

A szavazati arányokat jobban hozzá kell igazítani a változó taglétszámhoz. Az intézményi változások leképeződnek a taglétszámokban is, ezt a szavazati arányokkal is követni kell. Erről alapvetően a TESZT-nek kell javaslatot tennie, döntenie.

4. Központi jogi háttérszolgáltatások megteremtése

A MOK jogi háttérszolgáltatását jelenleg 2 fő, a MOK Országos Hivatala által foglalkoztatott jogász, és a TESZ-ek szerződött jogásza (22 fő) biztosítják. A 24 fő nem kevés, de ez a struktúra nem tud megfelelő szélességű portfóliót lefedni (a szakpolitikai kérdésektől kezdve a munkavállalói és vállalkozás-jogi kérdésekig), és nem képes megfelelő egyéni védelmet/segítséget nyújtani a tagoknak.

Ezért célszerűbb **egy központi jogi iroda felállítása**, amelyik

- megalapozza a szakmapolitikai és jogértelmezési munkát,
- elvi útmutatást nyújt a tagokat érintő vitás ügyekben,
- kialakítja és működteti a „Jogsabályok magyarul” tagi jogi tájékoztatási rendszert

A személyes jogvédelem érdekében TESZ-enként (vagy régióként) szükség van fix díjazás nélküli szerződött ügyvéd partnerekre, akik szükség esetén a jogi iroda által kidolgozott elvek, állásfoglalások mentén konkrét ügyekben ellátják a MOK tagok jogi képviseletét.

5. Egyéb működési változások

- a működőképesség érdekében elő kell írni, hogy Küldöttgyűlést ne csak az elnök vagy a tagság 10%-a hívhassa össze, hanem az adott szervezet két alelnöke együttesen is. (Az elnök ugyanis lehet ellenérdekelt a közgyűlés összehívásában)
- Amennyiben olyan helyzet áll elő, amikor a Kamarai törvény kimondja az összeférhetetlenséget, akkor az adott tisztséget megszüntek kell tekinteni a TESZ megerősítése nélkül is
- a MOK honlapjának, informatikai rendszerének megújítása: a szervezeti élet efelé terelése (belső fórumok, viták, mindez ne a Facebookon, hanem a saját zárt felületünkön folyjon),
- összeférhetetlenség szabályainak áttekintése: több tisztség egyidejű betöltése (pl. választókerületi elnök és FB tag. kollegiális vezető és MOK tisztségviselő, szakmai kollégiumi tag?/elnök és MOK tisztségviselő),

6. Tagi szolgáltatások bővítése

A működő kamara előfeltétele a működő szervezeti élet, és szerethető/hasznos kamara feltétele a tagi szolgáltatások léte és hatékonysága.

A tagi szolgáltatások alapját a jövőben is ketté kell osztani:

- helyi döntések alapján a TESZ-ek által felhasználható rész
- központi tagi szolgáltatások

A központi szolgáltatások:

- Jogi (általános jogvédelem + jogértelmezés: „jogszabályok magyarul” szolgáltatás elindítása
- Képzési – oktatási támogatások
- Szociális támogatás (Magyar Orvosokért Alapítványon keresztül)

A hasznos és jó tagi szolgáltatások és a hatékony, háttérszakértőkkel és adminisztratív segítséggel megerősített működés feltétele a megalapozott, forrásokkal ellátott gazdálkodás A MOK politika- és kormányfüggetlen működésének feltétele, hogy önálló bevételekből gazdálkodjon. Ennek egyetlen reális és érdemi forrása a tagdíj, tehát a jó tagi szolgáltatások és jobb működés feltétele a tagdíjemelés. Erre MOK által elért érdemi béremelés megfelelő alapot teremt, azaz nem jelent többlet-megterhelést a tagoknak.

Összegzés

A MOK új vezetése a kamarai élet megújítását, a közmegebecsülés visszaszerzését, a MOK szakmai súlynak megerősítését ígérte. Ehhez a munkához egy konszenzusos jövőkép elfogadására van szükség, és a feladatokat ennek megfelelő ütemezésben kell megvalósítani. A törvény-módosítás nélkül is megléphető változások jelentős részét, illetve a 2023-as ciklus működésének megalapozását már az idei OKGy-n el kell kezdeni.